

กรกฎาคม ๒. ๒๕๓๗

มอบให้ ๒๐๐ มงคราญ!

(Signature)
๒๕๓๗

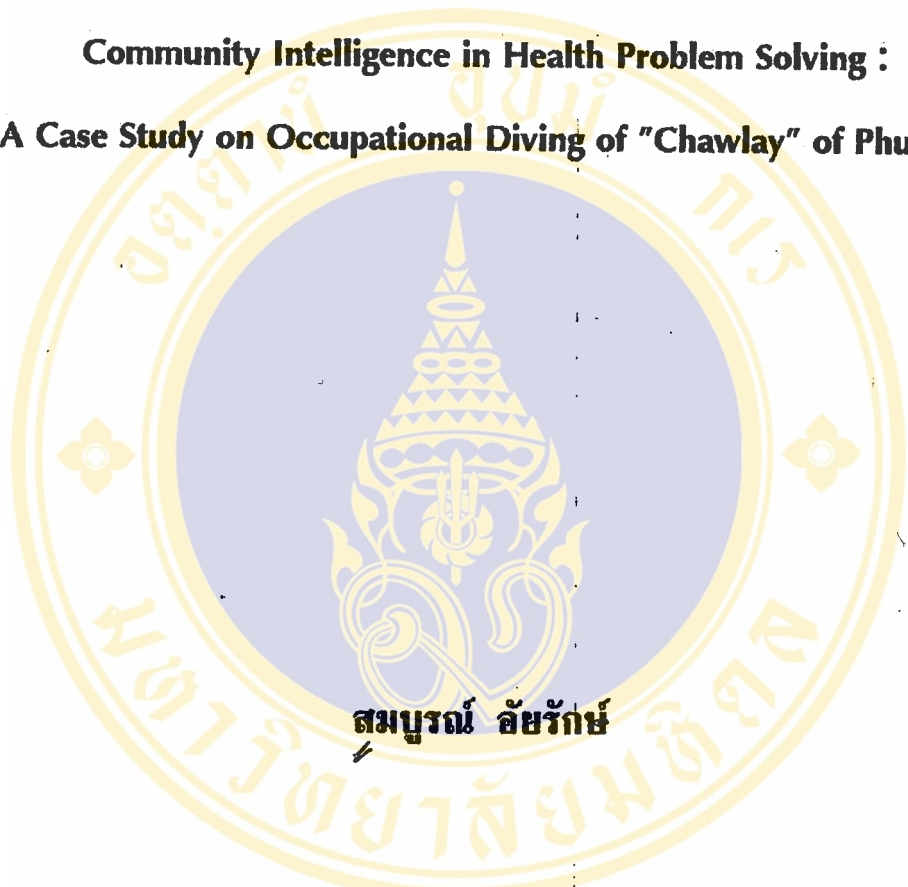

ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการแก้ปัญหาสาธารณสุข :

กรณีศึกษาอาชีพการดำน้ำของชาวเลภูเก็ต

Community Intelligence in Health Problem Solving :

A Case Study on Occupational Diving of "Chawlay" of Phuket.

สมบูรณ์ อัยรักษ์

อธิบดี
ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2538

Copyright by Mahidol University

๗๗

๒๕๓๗

๒๕๓๘

๒.๓

ชื่อวิทยานิพนธ์	ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการแก้ปัญหาสาธารณสุข: กรณีศึกษาอาชีพการค้าจำนำของชาวเลภูเก็ต
ผู้วิจัย	สมบูรณ์ อัยรักษ์
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	เทพนม เมืองแมน M.D., D.P.H., Dr.P.H. สุวัจน์ เขียรทอง พ.บ.,ส.ม. สิทธิพงษ์ คิลกวมิช M.Sc. สุชุม ภูทอง วทม.
วันที่สำเร็จการศึกษา	วันที่ 14 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2538

บทคัดย่อ

การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านกับการแก้ปัญหาสาธารณสุข กรณีศึกษาอาชีพการค้าจำนำของชาวเลภูเก็ต เป็นการศึกษาวิจัย เพื่อค้นหาศักยภาพที่มีอยู่ของชุมชน ในมิติของสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมเพื่อการแก้ปัญหาของชุมชน ในการป้องกันโรค Decompression Sickness และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนโดยเลือกประชากรเป้าหมายคือ ชาวเล 2 ชุมชนด้วยกันคือชุมชนราไวย์ ตำบลราไวย์ และชุมชนแหลมตึกแก ตำบลรัษฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

การเก็บข้อมูล จะใช้ทั้งการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ชาวเลทั้งสองชุมชนที่ทำการศึกษามีความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิต ที่ด้อยโอกาสกว่าประชาชนกลุ่มอื่นของจังหวัด ได้แก่ ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ตนอาศัยอยู่เป็นของตนเอง มีรายได้น้อย อาชีพส่วนใหญ่ หรือเกือบทั้งหมด ทำการประมง สภาพบ้านเรือนมีสภาพสุขภาพสิ่งแวดล้อมไม่ดี สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขได้ในระดับที่น่าพอใจระดับหนึ่ง ระบบการแพทย์เป็นการผสมผสานระหว่างการแพทย์แผนปัจจุบัน กับการแพทย์พื้นบ้าน ในลักษณะที่เรียกว่าการแพทย์พหุลักษณะ (Pluralistic Medical System) แต่ระบบการแพทย์พื้นบ้านนับวันจะเสื่อมความนิยมลงไปมาก ผลการศึกษาบ่งชี้ต่างๆ ที่มีต่อการเกิดโรค DCS โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มชาวเลที่เคยเกิดโรค กับกลุ่มชาวเลที่ไม่เคยเกิดโรค พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการเกิดโรค DCS อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ จำนวนที่เลี้ยงที่คอยช่วยเหลือผู้ค้าจำนำ ความลึกในการค้าจำนำ มีเหตุการณ์ผิดปกติที่ต้องขึ้นจากน้ำที่

ทำให้ขึ้นสู่ผิวหน้าด้วยความเร็ว ระยะเวลาในการดำน้ำแต่ละครั้ง และระยะห่างระหว่างท่อไอเสีย เครื่องอัดอากาศ กับท่อดูดอากาศ

เมื่อพิจารณาถึงการใช้ภูมิปัญญา ในการแก้ไขปัญหานั้น ชาวเลก็มีกระบวนการในการแก้ไข ปัญหาตั้งแต่การใช้พิธีกรรมต่างๆ จนถึงวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ เช่นในการปฐมพยาบาลผู้ป่วย ที่ประสบเหตุและเกิดโรค Decompression Sickness ชาวเลก็มีวิธีการที่เรียกว่า “ปรับตัว” สำหรับการ รักษาต่อเนื้อ บุคคลในครอบครัว ก็สามารถช่วยเหลือกันได้ วิธีการรักษาโดยให้ความ อบอุ่นแก่ร่างกาย ด้วยการประคบ การบีบนวด การใช้เหล้าขาว น้ำอุ่น และน้ำขิง คอยดูแลจนกว่า ผู้ป่วย โดยมีความเชื่อว่าทำให้โลหิตไหลเวียนดีขึ้น และทำให้หายได้

Thesis Title **Community Intelligence in Health Problem Solving:
A Case Study on Occupational Diving of "Chawlay" of Phuket.**

Name **Somboon Aiyarak**

Degree **Master of Science (Environmental Management Technology)**

Thesis Supervisory Committee

Thepanom Muangman M.D., D.P.H., Dr.P.H.

Suwat Tienthong M.D.,M.PH.

Sittipong Dilogvanitch M.Sc

Sukum Poothong M.Sc.

Date of Graduation **July 1995**

ABSTRACT

Main aim in studying of Community Intelligence in Health Problem Solving: A Case Study on Occupational Diving of "Chawlay" of Phuket was to investigated the community potential in dimension of environmental culture for health problem solving in terms of Decompression Sickness (DCS) prevention and quality of life development. The two communities of "Chawlay" of Phuket was chosen .. Rawai and Leamtukkae Community Amphoe Muang Phuket.

Qualitative and quantitative apparatus were employed for data collection by mean of interviewed, depth interviewed and focus group discussion. The study found that both communities have less opportunity than other groups in Phuket. Most of them lived in their land which were not belonged to them. The major occupation is fishery which provided low income. Their houses was in bad condition and surrounded with poor environmental sanitation.

Although their accessibility for health service was good wiht integrated medical system between modern and traditional medicine, the traditional method was declining. The study of DCS and non DCS populations indicated that there were some factors closely effected the DCS in the level of 95% confidence such as years of working,

number of assistance, depth of diving, speed of diving up, duration of diving each time, and the distance between exhaust and air intake. In determination of community intelligence for health problem solving, “Chawlay” showed successful process of blending a folk way and scientific method.

